

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอัญมณี เครื่องประดับ และโลหะมีค่า ระยะที่ 2

จัดทำโดย คุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
ร่วมกับ สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพพณิชยการ เครื่องประดับ และโลหะมีค่า ระยะที่ 2

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

N/A

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

N/A

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพพณิชยการ เครื่องประดับ และโลหะมีค่า

สาขาพณิชยการ เครื่องประดับ และโลหะมีค่า

อาชีพนักบริหารจัดการร้านทอง ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
600001	คัดกรองทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งเบื้องต้น
600002	ตรวจสอบทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน
600101	ขาย รับซื้อ และแลกเปลี่ยนทองคำรูปพรรณและทองคำแท่ง
600102	ขายฝากทอง

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพพณิชยการ เครื่องประดับ และโลหะมีค่า สาขาพณิชยการ เครื่องประดับ และโลหะมีค่า อาชีพนักบริหารจัดการร้านทอง ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

เป็นผู้ปฏิบัติงานหน้าร้านค้าทอง เป็นผู้ที่มีทักษะในการปฏิบัติงานด้านคัดกรองทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งเบื้องต้น ตรวจสอบทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน ขาย รับซื้อ และแลกเปลี่ยนทองคำรูปพรรณและทองคำแท่ง และขายฝากทอง

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการประเมินคุณวุฒิวิชาชีพต้องเป็นไปตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนักบริหารจัดการร้านทอง หรือเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานขายในร้านทอง อย่างน้อย 2 ปี โดยมีเอกสารรับรองจากสถานประกอบการหรือหน่วยงานต้นสังกัด หรือเอกสารอื่นๆ ที่สามารถยืนยันถึงความรู้หรือประสบการณ์ดังกล่าว เพื่อประกอบการพิจารณา
- สอบผ่านการรับรองคุณวุฒิ อาชีพนักบริหารจัดการร้านทอง ระดับ 3 โดยมีเอกสารรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อประกอบการพิจารณา

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

- 1. หนังสือรับรองมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 4 มีระยะเวลาอายุหนังสือรับรอง เป็นระยะเวลา 3 ปี
- 2. การนับอายุหนังสือรับรองมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 4 นับจากการประกาศรับรองโดยสถาบัน คุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
- 3. แสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติงานและมีสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพนักบริหารจัดการร้านทอง ระดับ 4 ทุกหน่วยสมรรถนะ และเข้ารับการประเมินสมรรถนะโดยวิธีการสัมภาษณ์

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

บุคคลในอาชีพอัญมณีและเครื่องประดับ มีหน้าที่ปฏิบัติงานในร้านค้าทองรูปพรรณ ซึ่งมีรูปแบบเป็นเจ้าของคนเดียว หรือสาขา หรือบริษัท เป็นผู้ปฏิบัติงานระดับพนักงานถึงระดับผู้จัดการสาขา หรือเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงของร้าน แต่ไม่ใช่เจ้าของกิจการ โดยมีตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานขาย และผู้จัดการสาขา เป็นต้น

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

- 600001 คัดกรองทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งเบื้องต้น
- 600002 ตรวจสอบทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน
- 600101 ขาย รับซื้อ และแลกเปลี่ยนทองรูปพรรณและทองคำแท่ง
- 600102 ขายฝากทอง

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 14/01/2565

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
พัฒนารูปร่างอัญมณี เครื่องประดับ และโลหะมีค่า ให้เป็นศูนย์กลางที่มีศักยภาพชั้นนำของโลก (ศูนย์กลางการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของโลก)	60	บริหารจัดการร้านทองรูปพรรณและทองคำแท่ง รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพและประเมินราคาทอง	6000	ตรวจสอบคุณภาพและประเมินราคาทองคำรูปพรรณและทองคำแท่ง
			6001	ปฏิบัติงานซื้อขายและบริการตามรูปแบบการหารายได้ของธุรกิจร้านทอง

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 14/01/2565

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
6000	ตรวจสอบคุณภาพและประเมินราคาทองคำรูปพรรณและทองคำแท่ง	600001	คัดกรองทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งเบื้องต้น	60000101	คัดกรองด้วยการสังเกตและชั่งน้ำหนัก
				60000102	ตรวจสอบด้วยการใช้แว่นกำลังขยาย 10 เท่า
		600002	ตรวจสอบทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน	60000201	ตรวจสอบด้วยแรงกดและตะไบ
				60000202	ตรวจสอบด้วยการใช้สารเคมีและความร้อน
6001	ปฏิบัติงานซื้อขายและบริการตามรูปแบบการหารายได้ของธุรกิจร้านทอง	600101	ขาย รับซื้อ และแลกเปลี่ยนทองคำรูปพรรณและทองคำแท่ง	60010101	ขายทองคำรูปพรรณและทองคำแท่ง
				60010102	รับซื้อคืนทองเก่า
				60010103	รับเปลี่ยนทองคำมาแลกทองใหม่
				60010104	ขายสินค้าและบริการอื่นๆ นอกเหนือจากทองคำรูปพรรณและทองคำแท่ง
				60010105	ดำเนินการออกใบเสร็จและทำธุรกรรมการเงิน
		600102	ขายฝากทอง	60010201	รับขายฝากทอง
				60010202	รับเงินค้ำดอกเบี้ยรับ
				60010203	ไถถอนทองคำคืนแก่ลูกค้า

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

600001
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

คัดกรองทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งเบื้องต้น
3. ทบทวนครั้งที่

N/A
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

1. อาชีพนักบริหารจัดการร้านทอง
- ISCO 5223 พนักงานช่วยขายในร้านค้า

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ใช้กับผู้ปฏิบัติงานในร้านค้าทองคำรูปพรรณ หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายทองคำรูปพรรณหรือทองคำแท่งในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ โดยมีการคัดกรองตรวจสอบด้วยการสังเกตและใช้เครื่องมือในการตรวจสอบทองคำรูปพรรณหรือทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน โดยไม่ทำให้ตัวอย่างทองคำที่ต้องการตรวจสอบนั้นเกิดความเสียหายหรือมีแนวโน้มที่จะเสียหาย หน่วยสมรรถนะนี้ใช้ในสภาพแวดล้อมในรูปแบบของการทำงานแบบประจำ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทองคำรูปพรรณหรือทองคำแท่ง โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีการซื้อขายฝากทอง ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบชิ้นงานของลูกค้าให้เกิดความเสียหายได้ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องลักษณะทองคำรูปพรรณและทองคำแท่ง ลวดลายทองคำ เทคนิคการตรวจสอบด้วยการสังเกต และใช้เครื่องมือตรวจสอบด้วยวิธีพื้นฐาน แบบไม่ทำลายตัวอย่าง เพื่อที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบคัดกรองทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งได้เบื้องต้น และสามารถทำงานตามข้อกำหนดของร้านค้าได้

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

กลุ่มวิชาชีพอัญมณีและเครื่องประดับ

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
60000101 คัดกรองด้วยการสังเกตและชั่งน้ำหนัก	1. กะประมาณความสัมพันธ์ระหว่างมวล น้ำหนักและขนาดของทองคำรูปพรรณ 2. กะประมาณความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและขนาดของทองคำแท่ง 3. ตรวจสอบด้วยการชั่งน้ำหนัก โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานน้ำหนัก	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
60000102 ตรวจสอบด้วยการใช้แว่นกำลังขยาย 10 เท่า	1. ดูตราประทับ 2. ดูลักษณะรอยต่อหรือรอยฉลอกของชิ้นงาน	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. สามารถกะประมาณความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและขนาดของทองรูปพรรณและทองคำแท่ง เช่น การสังเกตน้ำหนักกับขนาดของทองคำ และการเตาะสัมผัส เป็นต้น
2. สามารถใช้แว่นกำลังขยาย 10 เท่า ในการตรวจสอบดูสลายและตราประทับยี่ห้อของโรงงานผู้ผลิต ลักษณะรอยต่อ เช่น ความละเอียดของน้ำประสาน เป็นต้น และรอยถลอกของชิ้นงาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของทองคำ ได้แก่ สี ค่าความบริสุทธิ์ ความถ่วงจำเพาะหรือความหนาแน่น และหน่วยน้ำหนัก
2. ความรู้เกี่ยวกับชนิดของทองปลอมรูปแบบต่างๆ เช่น ทองชุบ ทองเปอร์เซ็นต์ต่ำ หรือทองยัดไส้ เป็นต้น
3. ความรู้เกี่ยวกับชื่อผู้ผลิตทองรูปพรรณ โดยดูจากตราประทับยี่ห้อที่อยู่บนทองรูปพรรณ ซึ่งผู้ผลิตเหล่านี้ได้รับการยอมรับจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
4. ความรู้และความเข้าใจในการใช้เครื่องมือตรวจสอบทองคำ แบบไม่ทำลายตัวอย่าง ได้แก่ เครื่องชั่ง และแว่นกำลังขยาย 10 เท่า
5. ความรู้ในการจำแนกทองคำออกจากทองปลอม ด้วยการสังเกต ชั่งน้ำหนัก และใช้แว่นกำลังขยาย 10 เท่า

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แสดงการกะประมาณความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและขนาดของทองรูปพรรณ
2. แสดงการกะประมาณความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและขนาดของทองคำแท่ง
3. แสดงการดูตราประทับยี่ห้อ
4. แสดงการดูจากลักษณะรอยต่อ เช่น ความละเอียดของน้ำประสาน เป็นต้น หรือสังเกตจากรอยถลอกของชิ้นงาน
5. ไปบันทึกผลการทดสอบ การสัมภาษณ์

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. อธิบายเกี่ยวกับคุณสมบัติของทองคำ ได้แก่ สี ค่าความบริสุทธิ์ ความถ่วงจำเพาะหรือความหนาแน่น และหน่วยน้ำหนัก
2. อธิบายเกี่ยวกับชนิดของทองปลอมรูปแบบต่างๆ เช่น ทองชุบ ทองเปอร์เซ็นต์ต่ำ หรือทองยัดไส้ เป็นต้น
3. อธิบายเกี่ยวกับสลายและชื่อผู้ผลิตทองรูปพรรณ และตราประทับยี่ห้อที่อยู่บนทองรูปพรรณ
4. อธิบายเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือตรวจสอบทองคำ แบบไม่ทำลายตัวอย่าง ได้แก่ เครื่องชั่ง และแว่นกำลังขยาย 10 เท่า
5. อธิบายเกี่ยวกับการจำแนกทองคำออกจากทองปลอม ด้วยการสังเกต ชั่งน้ำหนัก และใช้แว่นกำลังขยาย 10 เท่า
6. ไปบันทึกผลการทดสอบข้อเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ผู้ประเมินควรประเมินเกี่ยวกับการคัดกรองทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งเบื้องต้น ซึ่งเป็นวิธีการตรวจสอบแบบไม่ทำลายตัวอย่าง โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานการปฏิบัติงาน และหลักฐานด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

1. ข้อสอบข้อเขียน แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก
2. การสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องของคุณสมบัติของทองคำ การตรวจสอบจำแนกทองแท่งและทองปลอม ทั้งทองรูปพรรณและทองคำแท่ง โดยใช้วิธีการสังเกต ชั่งน้ำหนัก และใช้แว่นกำลังขยาย 10 เท่า ซึ่งเป็นวิธีพื้นฐานแบบไม่ทำลายตัวอย่าง ผู้เข้าประเมินควรมีความรู้และทักษะที่สำคัญในการสังเกตและใช้เครื่องมือตรวจสอบ ได้แก่ เครื่องชั่ง และแว่นกำลังขยาย 10 เท่า

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ทองคำ (Gold) นิยมเรียกโดยย่อว่า “ทอง” คือ โลหะมีค่าชนิดหนึ่ง มีสัญลักษณ์ธาตุ Au ปัจจุบันกำหนดความบริสุทธิ์ของทองคำด้วยหน่วยกะรัต โดยกำหนดว่า ทองคำ 24 กะรัต (Karat; K) เป็นทองคำบริสุทธิ์ที่สุด เนื่องจากทองคำบริสุทธิ์ 99.99 เปอร์เซ็นต์ มีความอ่อนตัวมาก จึงไม่สามารถนำมาใช้งานได้ จำเป็นต้องผสมโลหะอื่น ๆ ลงไปเพื่อปรับคุณสมบัติทางกายภาพของทองคำให้แข็งแรงขึ้น คงทนต่อการสึกหรอ ดังนั้น สำหรับประเทศไทยนั้นใช้มาตรฐานความบริสุทธิ์ของทองคำที่ 96.5 เปอร์เซ็นต์ หากจะเทียบเป็นกะรัตแล้ว จะได้ประมาณ 23.16 K ซึ่งจะได้สีทองที่เหลืองเข้ม และมีความแข็งของเนื้อทองพอเหมาะสำหรับการนำมาทำเครื่องประดับ โดยโลหะที่นิยมนำมาผสมกับทองคำได้แก่ เงิน ทองแดง นิกเกิล และสังกะสี ซึ่งอัตราส่วนจะสัมพันธ์ตามความต้องการของผู้ใช้งาน

ทองคำที่จำหน่ายในร้านทองรูปพรรณสามารถแบ่ง 2 กลุ่ม คือ ทองรูปพรรณ และทองคำแท่ง

ทองรูปพรรณ คือ ทองคำที่ถูกนำมาขึ้นรูปเป็นลักษณะต่างๆ หรือเป็นเครื่องประดับ เช่น แหวน สร้อยข้อมือ สร้อยคอ กำไล ฯลฯ โดยทองรูปพรรณ 1 บาท มีน้ำหนักเท่ากับ 15.16 กรัม

ทองคำแท่ง คือ ทองคำที่หลอมเป็นแท่งขนาดต่างๆ มีตั้งแต่ น้ำหนักน้อยๆ ตั้งแต่ไม่ถึง 1 บาท ไปถึงน้ำหนักหลายสิบบาท โดยทองคำแท่ง 1 บาท มีน้ำหนักเท่ากับ 15.244 กรัม

การตรวจสอบทองรูปพรรณและทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน โดยไม่ทำให้ตัวอย่างทองคำที่ต้องตรวจสอบนั้น เกิดความเสียหายหรือมีแนวโน้มที่จะเสียหาย สามารถทำได้ดังนี้

- เกษประมาณความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและขนาดของทอง เป็นการสังเกตน้ำหนักของทองคำกับขนาดหรือสเกลของทองคำ ว่าทองคำควรมีขนาดใด ซึ่งน้ำหนักกับขนาดของทองคำต้องมีความสอดคล้องกัน โดยน้ำหนักของทองรูปพรรณ 96.5% มีน้ำหนักประมาณ ดังนี้
 - ทอง 1 สลึง น้ำหนักประมาณ 3.79-3.81 กรัม
 - ทอง 2 สลึง น้ำหนักประมาณ 7.58-7.62 กรัม
 - ทอง 1 บาท น้ำหนักประมาณ 15.16-15.24 กรัม
 - ทอง 2 บาท น้ำหนักประมาณ 30.32-30.4 กรัม

กรณีไม่มีเครื่องชั่ง อาจใช้การเปรียบเทียบกับตัวอย่างทองคำที่มีลักษณะเหมือนกันและทราบน้ำหนักอยู่แล้ว หากเป็นทองปลอม น้ำหนักหรือขนาดจะไม่สอดคล้องกัน

- ดูตราประทับ โดยทั่วไปจะมีการตีตราประทับของร้าน (ยี่ห้อหรือโลโก้ร้าน) ไว้อย่างชัดเจน โดยจะประทับตราไว้ตรงบริเวณต่าง ๆ เช่น บนผิวหน้าของทองแท่ง บริเวณห่วงคล้องของสร้อย ด้านในแหวน หรือด้านหลังต่างหู เป็นต้น รวมไปถึงอาจมีการแจ้งตัวเลขบอกความบริสุทธิ์ของทองคำด้วย เช่น 14k 18k 22k 24k หรือแสดงเป็นเปอร์เซ็นต์ เช่น 70% 80% 90% กรณีที่ตราประทับนั้นไม่ชัดเจน หรือไม่มีตราประทับ หรือเป็นตราประทับที่ไม่ได้อยู่ในรายการที่รับรองโดยสมาคมค้าทองคำและสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ทองนั้นก็อาจเป็นทองปลอม
- ดูการรอยต่อหรือรอยลอกของชิ้นงาน วิธีนี้สามารถใช้แว่นขยายดูตามรอยต่อ โดยสังเกตจากความละเอียดของน้ำประสานบริเวณรอยต่อ หรือสังเกตรอยลอกของชิ้นงาน ถ้าเป็นทองคำจะไม่มียอยลอก ลอก หรือเปลี่ยนสี แต่ถ้าเป็นทองคำที่ผ่านการชุบหรือทองปลอม รอยต่อเหล่านี้จะเกิดการลอกหรือหลุดได้

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. มาตรฐานรวม/กลุ่มอาชีพรวม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 เครื่องมือการประเมิน

1. ข้อสอบข้อเขียน แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก
2. การสัมภาษณ์

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

600002
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

ตรวจสอบทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน
3. ทบทวนครั้งที่

N/A
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

1. อาชีพนักบริหารจัดการร้านทอง
- ISCO 5223 พนักงานช่วยขายในร้านค้า

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ใช้กับผู้ปฏิบัติงานในร้านค้าทองคำรูปพรรณ หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายทองคำรูปพรรณหรือทองคำแท่งในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ โดยมีการตรวจสอบด้วยการสังเกตและใช้เครื่องมือในการตรวจสอบทองคำรูปพรรณหรือทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน ซึ่งอาจทำให้ตัวอย่างที่ต้องการทดสอบเสียหายหรือมีแนวโน้มจะเสียหาย หน่วยสมรรถนะนี้ใช้ในสภาพแวดล้อมในรูปแบบของการทำงานแบบประจำ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบทองคำรูปพรรณหรือทองคำแท่ง โดยเฉพาะในการรับซื้อทองคำแท่ง หรือมีการนำทองคำมาเปลี่ยนทองใหม่ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องลักษณะทองคำรูปพรรณและทองคำแท่ง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

กลุ่มวิชาชีพพณิชยการและเครื่องประดับ

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
60000201 ตรวจสอบด้วยแรงกดและตะไบ	1. จิกตัวอย่างทองคำด้วยแรงกด เพื่อตรวจสอบความแข็ง 2. ใช้ตะไบฝนตัวอย่างทองคำ	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
60000202 ตรวจสอบด้วยการใช้สารเคมีและความร้อน	1. ใช้น้ำกรด เพื่อประมาณเปอร์เซ็นต์ทอง 2. ใช้เครื่องเป่าไฟ เพื่อตรวจสอบส่วนประกอบ	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. สามารถจิกตัวอย่างทองด้วยเล็บนิ้วมือหรือไข้พันกัด
2. สามารถใช้ตะไบฝนตัวอย่างทอง
3. สามารถหยดกรดบนตัวอย่างทองด้วยน้ำกรดไนตริก
4. สามารถเป่าไฟตัวอย่างทองที่ทดสอบ

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของทองคำ ได้แก่ สี ค่าความบริสุทธิ์ ความถ่วงจำเพาะหรือความหนาแน่น และหน่วยน้ำหนัก
2. ความรู้เกี่ยวกับชนิดของทองปลอมรูปแบบต่างๆ เช่น ทองชุบ ทองเปอร์เซ็นต์ต่ำ หรือทองยัดไส้ เป็นต้น
3. ความรู้และความเข้าใจ และวิธีการใช้งาน เกี่ยวกับ วัสดุ สารละลาย และเครื่องมือ เพื่อใช้ตรวจสอบทองคำแบบทำลายตัวอย่าง เช่น หินฝนทอง กรดไนตริก ขาตะ และไฟแก๊ส เป็นต้น
4. การความรู้ในการจำแนกทองคำออกจากทองปลอม ด้วยการด้วยแรงกด ตะไบ สารเคมี และความร้อน ซึ่งอาจทำให้ชิ้นงานเสียหาย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แสดงการจิกตัวอย่างทองด้วยเล็บนิ้วมือหรือไข้พันกัด
2. แสดงการใช้ตะไบฝนตัวอย่างทอง
3. แสดงการใช้หยดกรดบนตัวอย่างทองด้วยน้ำกรดไนตริก
4. แสดงการเป่าไฟตัวอย่างทองที่ทดสอบ
5. ไปบันทึกผลการทดสอบ การสัมภาษณ์

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. อธิบายเกี่ยวกับคุณสมบัติของทองคำ ได้แก่ สี ค่าความบริสุทธิ์ ความถ่วงจำเพาะหรือความหนาแน่น และหน่วยน้ำหนัก
2. อธิบายเกี่ยวกับชนิดของทองปลอมรูปแบบต่างๆ เช่น ทองชุบ ทองเปอร์เซ็นต์ต่ำ หรือทองยัดไส้ เป็นต้น
3. อธิบายเกี่ยวกับวัสดุ สารละลาย และเครื่องมือ เพื่อใช้ตรวจสอบทองคำแบบทำลายตัวอย่าง เช่น หินฝนทอง กรดไนตริก ขาตะ และไฟแก๊ส เป็นต้น
4. อธิบายเกี่ยวกับการจำแนกทองคำออกจากทองปลอม ด้วยการด้วยแรงกด ตะไบ สารเคมี และความร้อน ซึ่งอาจทำให้ชิ้นงานเสียหาย
5. ไปบันทึกผลการทดสอบข้อเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ผู้ประเมินควรประเมินเกี่ยวกับการทดสอบทองคำรูปพรรณและทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน ซึ่งเป็นวิธีตรวจสอบแบบทำลายตัวอย่าง โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานการปฏิบัติงาน และหลักฐานด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

1. ข้อสอบข้อเขียน แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก
2. การสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องของทองคำ การตรวจสอบจำแนกทองแท้และทองปลอมด้วยวิธีพื้นฐานแบบทำลายตัวอย่าง ทั้ง การตรวจสอบทองรูปพรรณและทองคำแท่ง ซึ่งเน้นถึงการปฏิบัติในร้านค้าทองรูปพรรณ ผู้เข้าประเมินควรมีความรู้และทักษะที่สำคัญในการสังเกตและใช้เครื่องมือตรวจสอบเบื้องต้น

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ทองคำ (Gold) นิยมเรียกโดยย่อว่า “ทอง” คือ โลหะมีค่าชนิดหนึ่ง มีสัญลักษณ์ธาตุ Au ปัจจุบันกำหนดความบริสุทธิ์ของทองคำด้วยหน่วยกะรัต โดยกำหนดว่า ทองคำ 24 กะรัต (Karat; K) เป็นทองคำบริสุทธิ์ที่สุด เนื่องจากทองคำบริสุทธิ์ 99.99 เปอร์เซ็นต์ มีความอ่อนตัวมาก จึงไม่สามารถนำมาใช้งานได้ จำเป็นต้องผสมโลหะอื่น ๆ ลงไปเพื่อปรับคุณสมบัติทางกายภาพของทองคำให้แข็งขึ้น คงทนต่อการสึกหรอ ดังนั้น สำหรับประเทศไทยนั้นใช้มาตรฐานความบริสุทธิ์ของทองคำที่ 96.5 เปอร์เซ็นต์ หากจะเทียบเป็นกะรัตแล้ว จะได้ประมาณ 23.16 K ซึ่งจะได้สีทองที่เหลืองเข้ม และมีความแข็งของเนื้อทองพอเหมาะสำหรับการนำมาทำเครื่องประดับ โดยโลหะที่นิยมนำมาผสมกับทองคำได้แก่ เงิน ทองแดง นิกเกิล และสังกะสี ซึ่งอัตราส่วนจะสัมพันธ์ตามความต้องการของผู้ใช้งาน

ทองคำที่จำหน่ายในร้านทองรูปพรรณสามารถแบ่ง 2 กลุ่ม คือ ทองรูปพรรณ และทองคำแท่ง	
ทองรูปพรรณ คือ ทองคำที่ถูกนำมาขึ้นรูปเป็นลักษณะต่างๆ หรือเป็นเครื่องประดับ เช่น แหวน สร้อยข้อมือ สร้อยคอ กำไล ฯลฯ โดยทองรูปพรรณ 1 บาท มีน้ำหนักเท่ากับ 15.16 กรัม	
ลักษณะของทองรูปพรรณที่กิจการร้านทองมีไว้เพื่อการขาย แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ	
• ทองรูปพรรณใหม่ เป็นทองรูปพรรณที่ผลิตขึ้นใหม่โดยกลุ่มผู้ค้าส่งทอง ผู้ค้าปลีกทองจะซื้อได้จากร้านทองคำส่ง หรือร้านทองคำปลีกขนาดใหญ่ • ทองรูปพรรณเก่า เป็นทองรูปพรรณที่ซื้อจากผู้ขายที่มาติดต่อหน้าร้าน ได้แก่ ร้านทองคำปลีก หรือบุคคลทั่วไป ซึ่งกิจการร้านทอง (ผู้ซื้อ) ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพโดยอาศัยประสบการณ์	
ทองคำแท่ง คือ ทองคำที่หลอมเป็นแท่งขนาดต่างๆ มีตั้งแต่น้ำหนักน้อยๆ ตั้งแต่ไม่ถึง 1 บาท ไปถึงน้ำหนักหลายสิบบาท โดยทองคำแท่ง 1 บาท มีน้ำหนักเท่ากับ 15.244 กรัม	
การตรวจสอบทองรูปพรรณและทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน ซึ่งอาจจะทำให้ตัวอย่างที่ต้องการทดสอบเสียหายหรือมีแนวโน้มจะเสียหาย เป็นวิธีการตรวจสอบกรณีที่มีการรับซื้อทองเก่าจากลูกค้า หรือมีการนำทองเก่ามาแลกเปลี่ยนทองใหม่ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบให้มั่นใจว่าทองนั้นเป็นทองจริงหรือปลอม หรือมีค่าความบริสุทธิ์ เท่าไหร่ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ ผู้ปฏิบัติงานสามารถประเมินราคาตัวอย่างทองนั้นได้ การตรวจสอบทองรูปพรรณและทองคำแท่งด้วยวิธีพื้นฐาน ซึ่งอาจจะทำให้ตัวอย่างที่ต้องการทดสอบเสียหายหรือมีแนวโน้มจะเสียหาย ที่ร้านค้าทองคำนิยมใช้มีดังนี้	
• จิกตัวอย่างทองด้วยเล็บนิ้วมือหรือใช้ฟันกัด ทองคำนั้นมีคุณสมบัติความอ่อนตัว ทำให้สามารถเกิดรอยบุบได้ค่อนข้างง่าย เพียงแค่ใช้เล็บจิกหรือใช้ฟันกัดเบาๆ ที่เนื้อทอง แต่ถ้าเป็นทองปลอม ซึ่งเป็นโลหะทองผสมเหล็ก หรือทองแดง หรือทองชุบ จะแข็ง เมื่อจิกด้วยเล็บหรือกัดแล้วจะไม่เกิดรอยบุบ • วิธีตรวจสอบแบบนี้อาจทำให้ทองคำเสียรูปร่าง • การใช้ตะไบฝนตัวอย่างทอง เพื่อตรวจสอบเนื้อทองว่าเป็นทองคำแท้ ทองชุบ หรือทองหุ้ม • หยดกรดบนตัวอย่างทองด้วยน้ำกรดไนตริก (หรือกรดดินประสิว) คือ การนำทองที่ต้องการเช็คมาฝนกับหินฝนทองที่เตรียมไว้ เมื่อเห็นสีของเนื้อทองออกมาแล้ว หยดกรดไนตริกบนเนื้อทองนั้น ถ้าเป็นทองคำแท้ ทองคำจะไม่เกิดปฏิกิริยา ไม่เปลี่ยนสี หรือหลอมละลาย แต่ถ้าทองคำนั้นมีโลหะอื่นผสม เช่น ทองแดง เป็นต้น เนื้อทองก็จะละลายหายไปหรือเปลี่ยนสี • เป่าไฟตัวอย่างทองที่ทดสอบ คือ การใช้ไฟเผากับตัวอย่างทองที่ต้องการทดสอบ จนกระทั่งเนื้อทองมีสีแดง จากนั้นจึงปล่อยให้เย็นตัว ถ้าเป็นทองคำจริง สีของเนื้อทองจะกลับสู่สภาพสีทองเหมือนเดิม จะไม่เป็นสีดำ หรืออาจซีดลงเล็กน้อย หากเป็นทองปลอม สีของทองปลอมหรือทองเปอร์เซ็นต์ต่ำภายหลังเป่าไฟจะมีสีดำหรือสีเขียว หรือกรณีของทองยัดไส้ หลังการเป่าไฟอาจเห็นพื้นผิวมีรอยบุบของฟองอากาศบนพื้นผิว	

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- 18.1 เครื่องมือการประเมิน
1. ข้อสอบข้อเขียน แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก

2. การสัมภาษณ์
- ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

600101
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

ขาย รับซื้อ และแลกเปลี่ยนทองรูปพรรณและทองคำแท่ง
3. ทบทวนครั้งที่

N/A
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

1. อาชีพนักบริหารจัดการร้านทอง
- ISCO 5223 พนักงานช่วยขายในร้านค้า

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ใช้กับผู้ปฏิบัติงานในร้านค้าทองรูปพรรณ หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายทองรูปพรรณหรือทองคำแท่งในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ หน่วยสมรรถนะนี้ใช้ในสภาพแวดล้อมในรูปแบบของการทำงานแบบประจำ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการขายในธุรกิจร้านค้าทองรูปพรรณ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องของกิจกรรมการซื้อขายทองรูปพรรณและทองคำแท่ง ได้แก่ การขายทองรูปพรรณและทองคำแท่ง การรับซื้อทองเก่า และการนำทองเก่ามาแลกทองใหม่ การขายสินค้าและบริการอื่นๆ และดำเนินการออกไปเสริมและทำธุรกรรมการเงิน

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

กลุ่มวิชาชีพอัญมณีและเครื่องประดับ

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
60010101 ขายทองรูปพรรณและทองคำแท่ง	1. อธิบายและแนะนำลูกค้า 2. เสนอสินค้าตามความต้องการของลูกค้า 3. คำนวณราคาขายทอง 4. ประเมินความเสี่ยงการรับลูกค้า บันทึกข้อมูล และรายงานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
60010102 รับซื้อคืนทองเก่า	1. ตรวจสอบชั่งน้ำหนักทองเก่า 2. ตรวจสอบและประเมินคุณภาพทองเก่า 3. คำนวณราคาซื้อทองเก่า 4. บันทึกและรายงานตามกฎหมายการจดทะเบียนค้าของเก่า	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
60010103 รับเปลี่ยนทองเก่ามาแลกทองใหม่	1. ตรวจสอบชั่งน้ำหนักทองเก่า 2. ตรวจสอบและประเมินคุณภาพทองเก่า 3. คำนวณส่วนต่างของราคาทองเก่าและทองใหม่	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
60010104 ขายสินค้าและบริการอื่นๆ นอกเหนือจากทองรูปพรรณและทองคำแท่ง	1. อธิบายและแนะนำลูกค้า 2. เสนอสินค้าหรือบริการตามความต้องการของลูกค้า	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
60010105 ดำเนินการออกใบเสร็จและทำธุรกรรมการเงิน	1. ใช้อุปกรณ์และกระบวนการปฏิบัติงาน ณ จุดชำระเงินได้ถูกต้อง 2. ตรวจสอบความถูกต้องของการทำธุรกรรม 3. ดำเนินการทำธุรกรรม ณ จุดชำระเงิน (ออกใบเสร็จตามภาษี) ตามกฎหมายเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. สามารถอธิบายและเสนอขายของรูปพรรณและทองคำแท่ง ตามความต้องการของลูกค้า
2. สามารถคำนวณราคาขายทอง
3. สามารถประเมินความเสี่ยงการรับลูกค้า บันทึกข้อมูล และรายงานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
4. สามารถตรวจสอบชั่งน้ำหนักทองเก่า
5. สามารถตรวจสอบและประเมินคุณภาพทองเก่า
6. สามารถคำนวณราคารับซื้อทองเก่า
7. สามารถบันทึกและรายงานตามกฎหมายการจดทะเบียนค้าของเก่า
8. สามารถคำนวณส่วนต่างของราคาทองเก่าและทองใหม่
9. สามารถใช้อุปกรณ์และกระบวนการปฏิบัติงาน ณ จุดชำระเงินได้ถูกต้อง
10. สามารถตรวจสอบความถูกต้องของการทำธุรกรรม
11. สามารถดำเนินการทำธุรกรรม ณ จุดชำระเงิน (ออกใบเสร็จตามภาษี) ตามกฎหมายเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับการอธิบายและเสนอขายของรูปพรรณและทองคำแท่ง ตามความต้องการของลูกค้า
2. ความรู้เกี่ยวกับการคำนวณราคาขายทอง
3. ความรู้เกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงการรับลูกค้า บันทึกข้อมูล และรายงานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
4. ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบชั่งน้ำหนักทองเก่า
5. ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพทองเก่า
6. ความรู้เกี่ยวกับการคำนวณราคารับซื้อทองเก่า
7. ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกและรายงานตามกฎหมายการจดทะเบียนค้าของเก่า
8. ความรู้เกี่ยวกับการคำนวณส่วนต่างของราคาทองเก่าและทองใหม่
9. ความรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์และกระบวนการปฏิบัติงาน ณ จุดชำระเงินได้ถูกต้อง
10. ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องของการทำธุรกรรม
11. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการทำธุรกรรม ณ จุดชำระเงิน (ออกใบเสร็จตามภาษี) ตามกฎหมายเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แสดงการอธิบายและเสนอขายของรูปพรรณและทองคำแท่ง ตามความต้องการของลูกค้า
2. แสดงการคำนวณราคาขายทอง
3. แสดงการประเมินความเสี่ยงการรับลูกค้า บันทึกข้อมูล และรายงานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
4. แสดงการตรวจสอบชั่งน้ำหนักทองเก่า
5. แสดงการตรวจสอบและประเมินคุณภาพทองเก่า
6. แสดงการคำนวณราคารับซื้อทองเก่า
7. แสดงการบันทึกและรายงานตามกฎหมายการจดทะเบียนค้าของเก่า
8. แสดงการคำนวณส่วนต่างของราคาทองเก่าและทองใหม่
9. แสดงการใช้อุปกรณ์และกระบวนการปฏิบัติงาน ณ จุดชำระเงินได้ถูกต้อง
10. แสดงการตรวจสอบความถูกต้องของการทำธุรกรรม
11. แสดงการดำเนินการทำธุรกรรม ณ จุดชำระเงิน (ออกใบเสร็จตามภาษี) ตามกฎหมายเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม
12. ใบบันทึกผลการทดสอบ การสัมภาษณ์

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. อธิบายเกี่ยวกับกรอธิบายและเสนอขายของรูปพรรณและทองคำแท่ง ตามความต้องการของลูกค้า
2. อธิบายเกี่ยวกับการคำนวณราคาขายทอง
3. อธิบายเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงการรับลูกค้า บันทึกข้อมูล และรายงานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
4. อธิบายเกี่ยวกับการตรวจสอบชั่งน้ำหนักทองเก่า
5. อธิบายเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพทองเก่า
6. อธิบายเกี่ยวกับการคำนวณราคารับซื้อทองเก่า
7. อธิบายเกี่ยวกับการบันทึกและรายงานตามกฎหมายการจดทะเบียนค้าของเก่า
8. อธิบายเกี่ยวกับการคำนวณส่วนต่างของราคาทองเก่าและทองใหม่
9. อธิบายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์และกระบวนการปฏิบัติงาน ณ จุดชำระเงินได้ถูกต้อง
10. อธิบายเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องของการทำธุรกรรม
11. อธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการทำธุรกรรม ณ จุดชำระเงิน (ออกใบเสร็จตามภาษี) ตามกฎหมายเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม
12. ใบบันทึกผลการทดสอบข้อเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ผู้ประเมินตรวจสอบประเมินเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการขาย รับซื้อ และแลกเปลี่ยนของรูปพรรณและทองคำแท่ง รวมถึงการใช้อุปกรณ์และกระบวนการปฏิบัติงาน ณ จุดชำระเงิน โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานการปฏิบัติงาน และหลักฐานด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

1. ข้อสอบข้อเขียน แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก
2. การสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องของกิจกรรมการซื้อขายของรูปพรรณและทองคำแท่ง ได้แก่ การขายของรูปพรรณและทองคำแท่ง การรับซื้อทองเก่า การนำทองเก่ามาแลกทองใหม่ การขายสินค้าและบริการอื่นๆ และการใช้อุปกรณ์และกระบวนการปฏิบัติงาน ณ จุดชำระเงิน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

การขายของรูปพรรณและทองคำแท่ง ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องสามารถอธิบายและแนะนำลูกค้า เสนอสินค้าตามความต้องการของลูกค้า คำนวณราคาขายทองได้ทั้งทองรูปพรรณและทองคำแท่ง ค่ากำเหน็จ และค่าบล็อค นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้และความสามารถในการประเมินความเสี่ยงในการรับลูกค้า ซึ่งจะต้องมีการบันทึกข้อมูล และรายงานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การรับซื้อทองเก่า คือ การที่ลูกค้านำทองมาขายที่ร้านทอง ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องทำการชั่งน้ำหนัก ประเมินคุณภาพ และทำการคำนวณราคารับซื้อทองเก่า

ซึ่งอาจมีการหักราคาค่าสึกหรอตามสภาพการใช้งาน ทั้งนี้จะต้องมีการบันทึกและรายงานตามกฎหมายการจดทะเบียนค้าของเก่า

การรับเปลี่ยนทองคำมาแลกทองใหม่ คือ การเปลี่ยนทอง เพราะใส่มานาน อยากเปลี่ยนลายทอง สร้อยทองคำ แหวนทองบุบเบี้ยว หรืออยากเพิ่มน้ำหนักทอง กระบวนการนี้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบ ชั่งน้ำหนัก ประเมินคุณภาพ และคำนวณราคาส่วนต่างระหว่างทองเก่าและทองใหม่

การขายสินค้าและบริการอื่นๆ นอกเหนือจากทองรูปพรรณและทองคำแท่ง เช่น การจำหน่ายเหรียญทอง เงิน นาก วัตถุมงคล อัญมณี เครื่องประดับเพชร บริการใส่กรอบพระ ชุบทอง และการบริการซ่อมเครื่องประดับ เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการดำเนินการออกใบเสร็จและทำธุรกรรมการเงิน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 เครื่องมือการประเมิน

- 1. ข้อสอบข้อเขียน แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก
- 2. การสัมภาษณ์

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ

600102
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ

ขายฝากทอง
3. ทบทวนครั้งที่

N/A
4. สร้างใหม่

☒

ปรับปรุง

☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

1. อาชีพนักบริหารจัดการร้านทอง
- ISCO 5223 พนักงานช่วยขายในร้านค้า

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ใช้กับผู้ปฏิบัติงานในร้านค้าทองรูปพรรณ หรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายทองรูปพรรณหรือทองคำแท่งในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

หน่วยสมรรถนะนี้ใช้ในสภาพแวดล้อมในรูปแบบของการทำงานแบบประจำ ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ในสินค้าทองรูปพรรณและหรือทองคำแท่ง ราคาซื้อขายตามที่กำหนด ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องของการขายทอง การคำนวณดอกเบี้ย และไถ่ถอนทองคำแท่ง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

กลุ่มวิชาชีพพณิชยการและเครื่องประดับ

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
60010201 รับขายฝากทอง	1. ตรวจสอบและประเมินคุณภาพทอง และให้ข้อมูลที่ตรวจสอบแก่ลูกค้า 2. ประเมินราคาขายฝากและดอกเบี้ย 3. ทำหนังสือสัญญาขายฝาก (ทองคำ) ให้กับลูกค้า 4. แจ้งผู้รับผิดชอบให้จัดเก็บและลงบัญชีขายฝากทอง	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
60010202 รับเงินค้ำดอกเบี้ยรับ	1. ตรวจสอบชื่อลูกค้า และบัญชีขายฝากทอง 2. รับและตรวจสอบเงินค้ำดอกเบี้ยรับ 3. ออกใบเสร็จหรือเอกสารหลักฐานการรับค้ำดอกเบี้ยรับ	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
60010203 ไถ่ถอนทองคำแท่ง	1. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารยืนยันตัวตน หนังสือสัญญาขายฝาก และทองที่เก็บรักษาไว้ 2. คำนวณดอกเบี้ยคงค้างที่เหลือ 3. เบิกทองและบันทึกลงบัญชีขายฝากทอง 4. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของทองคำก่อนคืนให้ลูกค้า	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. สามารถตรวจสอบและประเมินคุณภาพทอง และให้ข้อมูลที่ตรวจสอบแก่ลูกค้า
2. สามารถประเมินราคาขายฝากและดอกเบี้ย
3. สามารถทำหนังสือสัญญาขายฝาก (ทองคำ) ให้กับลูกค้า
4. สามารถแจ้งผู้รับผิดชอบให้จัดเก็บและลงบัญชีขายฝากทอง
5. สามารถตรวจสอบซื้อลูกค้า และบัญชีรับขายฝากทอง
6. สามารถรับและตรวจสอบเงินค่าดอกเบี้ยรับ
7. สามารถออกใบเสร็จหรือเอกสารหลักฐานการรับค่าดอกเบี้ยรับ
8. สามารถตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารยืนยันตัวตน หนังสือสัญญาขายฝาก และทองที่เก็บรักษาไว้
9. สามารถคำนวณดอกเบี้ยคงค้างที่เหลือ
10. สามารถเบิกทองและบันทึกลงบัญชีฝากขายทอง
11. สามารถตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของทองก่อนคืนให้ลูกค้า

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพทอง และให้ข้อมูลที่ตรวจสอบแก่ลูกค้า
2. ความรู้เกี่ยวกับการประเมินราคาขายฝากและดอกเบี้ย
3. ความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาขายฝาก (ทองคำ) ให้กับลูกค้า
4. ความรู้เกี่ยวกับการแจ้งผู้รับผิดชอบให้จัดเก็บและลงบัญชีขายฝากทอง
5. ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบซื้อลูกค้า และบัญชีรับขายฝากทอง
6. ความรู้เกี่ยวกับการรับและตรวจสอบเงินค่าดอกเบี้ยรับ
7. ความรู้เกี่ยวกับการออกใบเสร็จหรือเอกสารหลักฐานการรับค่าดอกเบี้ยรับ
8. ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารยืนยันตัวตน หนังสือสัญญาขายฝาก และทองที่เก็บรักษาไว้
9. ความรู้เกี่ยวกับการคำนวณดอกเบี้ยคงค้างที่เหลือ
10. ความรู้เกี่ยวกับการเบิกทองและบันทึกลงบัญชีฝากขายทอง
11. ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของทองก่อนคืนให้ลูกค้า

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. แสดงการตรวจสอบและประเมินคุณภาพทอง และให้ข้อมูลที่ตรวจสอบแก่ลูกค้า
2. แสดงการประเมินราคาขายฝากและดอกเบี้ย
3. แสดงการทำหนังสือสัญญาขายฝาก (ทองคำ) ให้กับลูกค้า
4. แสดงการแจ้งผู้รับผิดชอบให้จัดเก็บและลงบัญชีขายฝากทอง
5. แสดงการตรวจสอบซื้อลูกค้า และบัญชีรับขายฝากทอง
6. แสดงการรับและตรวจสอบเงินค่าดอกเบี้ยรับ
7. แสดงการออกใบเสร็จหรือเอกสารหลักฐานการรับค่าดอกเบี้ยรับ
8. แสดงการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารยืนยันตัวตน หนังสือสัญญาขายฝาก และทองที่เก็บรักษาไว้
9. แสดงการคำนวณดอกเบี้ยคงค้างที่เหลือ
10. แสดงการเบิกทองและบันทึกงบบัญชีฝากขายทอง
11. แสดงการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของทองก่อนคืนให้ลูกค้า
12. ใบบันทึกผล การสัมภาษณ์

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. อธิบายเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพทอง และให้ข้อมูลที่ตรวจสอบแก่ลูกค้า
2. อธิบายเกี่ยวกับการประเมินราคาขายฝากและดอกเบี้ย
3. อธิบายเกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาขายฝาก (ทองคำ) ให้กับลูกค้า
4. อธิบายเกี่ยวกับการแจ้งผู้รับผิดชอบให้จัดเก็บและลงบัญชีรับขายฝากทอง
5. อธิบายเกี่ยวกับการตรวจสอบซื้อลูกค้า และบัญชีรับขายฝากทอง
6. อธิบายเกี่ยวกับการรับและตรวจสอบเงินค่าดอกเบี้ยรับ
7. อธิบายเกี่ยวกับการออกใบเสร็จหรือเอกสารหลักฐานการรับค่าดอกเบี้ยรับ
8. อธิบายเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารยืนยันตัวตน หนังสือสัญญาขายฝาก และทองที่เก็บรักษาไว้
9. อธิบายเกี่ยวกับการคำนวณดอกเบี้ยคงค้างที่เหลือ
10. อธิบายเกี่ยวกับการเบิกทองและบันทึกงบบัญชีฝากขายทอง
11. อธิบายเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของทองก่อนคืนให้ลูกค้า
12. ใบบันทึกผลการทดสอบข้อเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ผู้ประเมินตรวจสอบประเมินเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการขายฝากทอง โดยพิจารณาจากหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลักฐานการปฏิบัติงาน และหลักฐานด้านความรู้

(ง) วิธีการประเมิน

1. ข้อสอบข้อเขียน แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก
2. การสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องของในเรื่องของการตรวจสอบทอง การรับขายฝากทอง และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการรับขายฝากทอง

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

การรับขายฝากทอง หรือที่นิยมเรียกกันว่า การจำนำทอง คือ การที่เจ้าของทองนำทองมาเป็นหลักค้ำประกัน โดยทางร้านจะมีการกำหนดอัตราขายฝากไว้ ผู้ขายฝากทองจะต้องจ่ายดอกเบี้ยทุกเดือน หรือจ่ายดอกเบี้ยเป็นรายวันหากจำนำไม่ถึงเดือน ส่วนการไถ่ถอนทองคืนจะสามารถไถ่ถอนได้ก่อนหรือเมื่อครบกำหนด หากไม่มาไถ่ถอนคืนหรือจ่ายดอกเบี้ย ทางร้านซึ่งเป็นผู้รับขายฝากทองจะสามารถนำทองไปขายทอดตลาดได้

โดยทั่วไป กิจการการรับฝากทอง (ผู้รับซื้อฝาก) จะกำหนดราคาซื้อฝากหรือที่เรียกว่า “สินได้” ตามข้อตกลงระหว่างคู่สัญญา ซึ่งส่วนใหญ่มี 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 กำหนดราคาตามคุณภาพทองที่รับซื้อ เช่น กรณีรับซื้อฝากทองรูปพรรณ คำนวณจาก ราคาทองรูปพรรณที่สมาคมค้าทองคำประกาศประจำวัน (คิดตามน้ำหนัก)

หักค่าสูญเสีย (เช่น ดำหนิ น้ำหนักทองที่ขาด) บวกดอกเบี้ยรับที่คำนวณตามระยะเวลาที่กำหนดตามสัญญาขายฝาก

วิธีที่ 2 กำหนดราคาตามราคาทองที่ผู้ขายฝากได้ตกลงกับผู้ซื้อฝาก (ซึ่งอาจต่ำกว่าราคาทองตามท้องตลาด กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ขายฝากสามารถไถ่คืนได้โดยง่าย) บวกด้วยดอกเบี้ยรับที่คำนวณตามระยะเวลาที่กำหนดตามสัญญาขายฝาก

ตัวอย่างขั้นตอนการขายฝากทอง

- ลูกค้าแจ้งความประสงค์จะขายฝากทอง
- ผู้ปฏิบัติงานจะนำทองไปชั่งน้ำหนักและตรวจเช็คเปอร์เซ็นต์ทอง
- ผู้ปฏิบัติงานจะแจ้งราคาขายฝากให้ทราบ เช่น ทองน้ำหนัก 1 บาท ราคาทองแท่งสมาคม 20,000 บาท ประเมินราคาขายฝากสูงสุดได้ 18,000 บาท
- ลูกค้าแจ้งจำนวนเงินที่ต้องการให้ผู้ปฏิบัติงานขายทราบ เช่น ทองน้ำหนัก 1 บาท มีความต้องการเงินจำนวนเท่าใดได้ ตั้งแต่ 1,000 บาท แต่ไม่เกิน 18,000 บาท
- ผู้ปฏิบัติงานทำการบันทึกข้อมูล ชื่อที่อยู่ลูกค้า รายละเอียดทอง ประเภททอง เปอร์เซ็นต์ทอง ลวดลาย น้ำหนัก จำนวนเงิน วันฝาก และวันครบกำหนด ลงในเอกสารหรือคอมพิวเตอร์ และให้ลูกค้าเซ็นรับเงิน
- ผู้ปฏิบัติงานจะมอบใบรับของเก็บให้ลูกค้าไว้เป็นหลักฐาน ในวันไถ่ถอนลูกค้าต้องนำใบนี้มาด้วย

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. มาตรฐานรวม/กลุ่มอาชีพรวม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 เครื่องมือการประเมิน

1. ข้อสอบข้อเขียน แบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก
2. การสัมภาษณ์

ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน